

Uz ko var cerēt Latvijas zemnieks, saimniekojot Eiropas Savienībā?

Izstāde “Pavasaris 2003”

2003. gada 12 aprīlis

A.Miglavs un D. Jasjko

KPL reforma: galvenie dokumenti

- ❑ 2002.gadā jūlijā EK publicētais paziņojums “Uz ilgtspējīgu saimniekošanu” vidēja termiņa apskats (*The Commission's Communication on Mid-Term Review: “Towards Sustainable Framing”*);
- ❑ 2003.gadā. 21.janvārī EK Skaidrojošs memorands ilglaicīgai politikas perspektīvai, kas vērsta uz ilgtspējīgu lauksaimniecības veidošanu (*Explanatory memorandum a long-term policy perspective for sustainable agriculture*).

Programmas “AGENDA 2000” galvenie mērķi

- ❑ Konkurētspējas palielināšana un orientācija uz tirgus attīstību;
- ❑ Pārtikas produktu drošības un kvalitātes nodrošinājums;
- ❑ Lauksaimniecības ienākumu stabilizācija;
- ❑ Vides problēmu integrācija ar lauksaimniecības politiku;
- ❑ Lauku teritoriju attīstība;
- ❑ Vadības procesu vienkāršošana un decentralizācijas pastiprināšana.

Galvenie ES sasniegumi programmas “AGENDA 2000” īstenošanas laikā

- ❑ Sabalansētais produktu un resursu tirgus;
- ❑ Stabils ienākumu līmenis lauksaimniecībā;
- ❑ Izveidots pamats ES paplašināšanai;
- ❑ Panāktas vienošanās ar PTO.

Reformas soļi

1. Konkurētspējas paaugstināšana: Paaugstināt ES lauksaimniecības konkurētspēju balstoties uz intervences kā drošības pasākuma, kas aizsargās ražotājus no ekstremālajām cenu svārstībām;
2. Dekaplēšanas veikšana: Veicināt tirgus orientētu, ilgtspējīgu lauksaimniecības attīstību, aizvietojo atbalstu produktiem ar atbalstu ražotājiem;
3. Modulācijas īstenošana: Sasaistīt atbalsta pasākumus ar lauku attīstības nozīmības pastiprināšanu, pārorientējot līdzekļus no 1. pilāra uz 2. pilāra politikas pasākumiem.

Ieņēmumi no produkta
pārdošanas tirgū

**Koptirgus
organizācija**

Tiešie maksājumi

Lauku attīstības
pasākumi

*Mazāk labvēlīgajos apvidos LVL/ha
Agrovide u.c.*

**Tiešais
finansiālais ES
un valsts
atbalsts**

Investīciju atbalsts

IZMAKSAS, T.SK.
Pārtikas nekaitīguma,
higiēnas, vides
aizsardzības un labturības
prasību ievērošanai

1. ES lauksaimniecības konkurētspējas palielināšana

- ❑ Piena kvotas atcelšana (piena kvotu sistēma turpināsies līdz 2014/15 gadam);
- ❑ Atbalsta politikas diferenciācija starp sviestu un vājpiena pulveri (cenu līmeņa ikgadējs samazinājums attiecīgi par 7% un 3,5% piecu gadu periodā);
- ❑ Kvalitātes maksājumu modifikācija cietiem kviešiem (cieto kviešu kvalitātes pilnveidošanai tiks piemēroti maksājumi EUR 40 /ha).

2. Tirgus orientētas, ilgtspējīgas lauksaimniecības attīstības veicināšana

- Dekaplētas vienotas saimniecības maksājumu sistēmas (Decoupled single farm payments) ieviešana ievērojot :
  - Obligātas labas lauksaimnieciskās saimniekošanas prakses nosacījumus (good agricultural conditions);
  - Maksājumu normatīvu sistēmas ieviešanu.

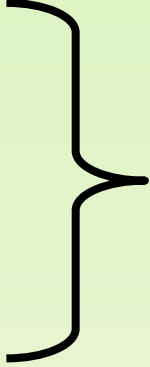

3. Pastiprināt lauku attīstības nozīmību

- ❑ Lauku attīstības politikas vienkāršošana;
- ❑ Prioritātes pasākumiem, kas vērsti uz pārtikas kvalitātes uzlabošanu, augstāku standartu ievērošanu, dzīvnieku labturības sekmēšanu;
- ❑ Līdzekļu pārorientēšana no ražošanas atbalsta uz lauku attīstību;
- ❑ Degresīvas sistēmas ieviešana (System of degression) – tiešā atbalsta pakāpeniskais samazinājums

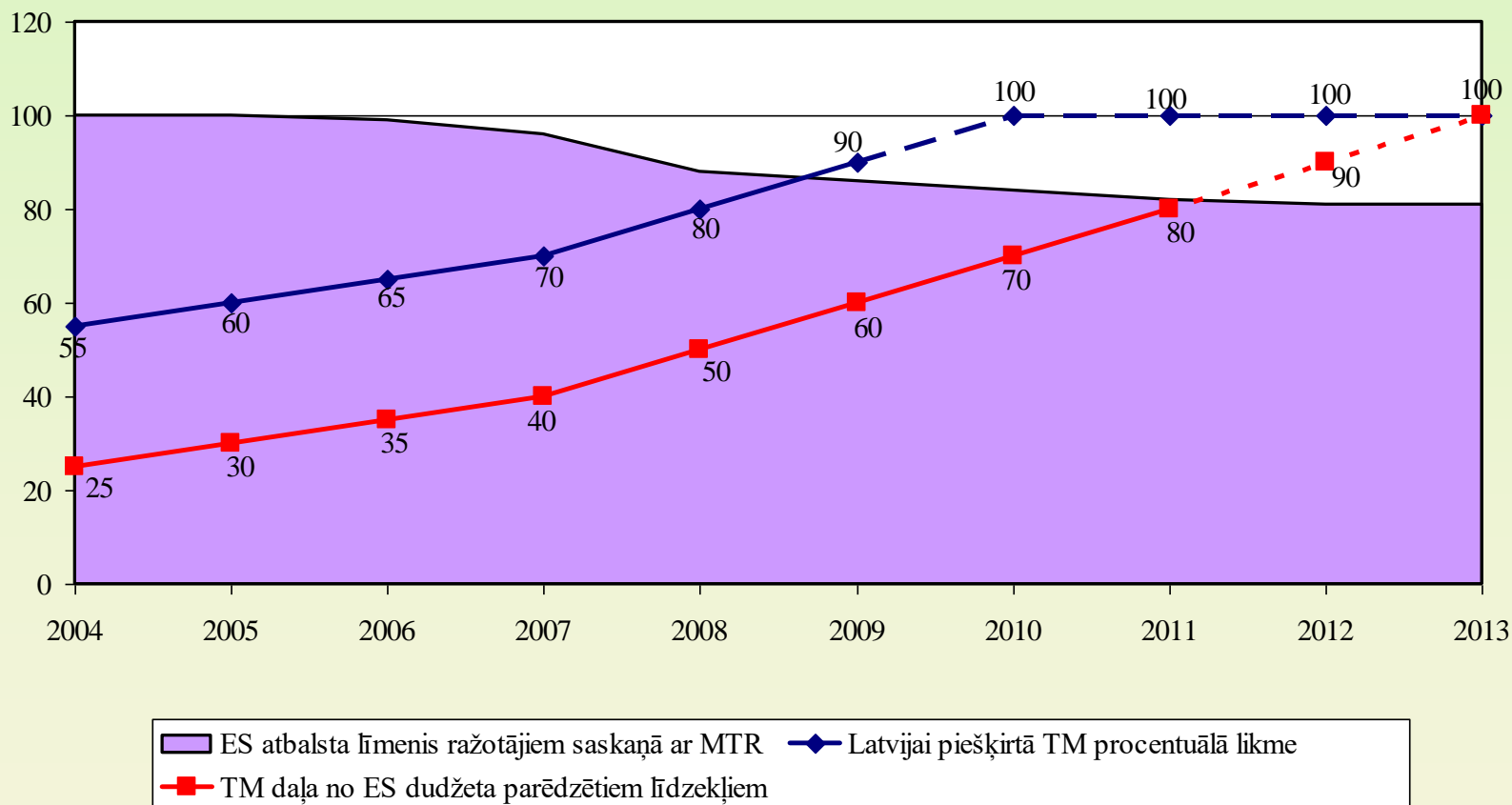

ES lauku attīstības pasākumi (EAGGF Garantiju sadaļa)

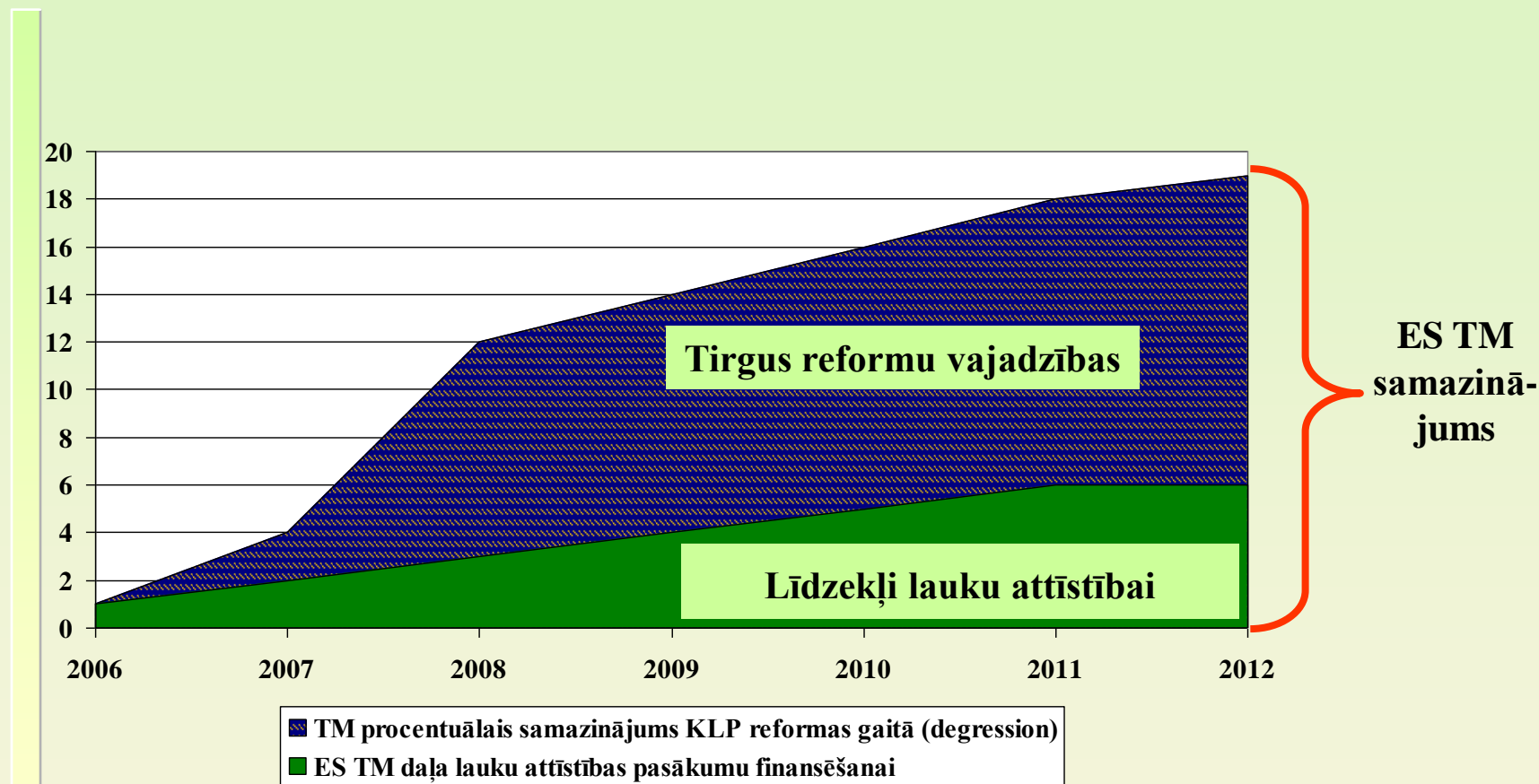
- ❑ Agrā pensionēšanās;
  - ❑ Mazāk labvēlīgo apvidu attīstība;
  - ❑ Agrovide;
  - ❑ Lauksaimniecības zemju apmežošana;
  - ❑ Pārtikas kvalitātes uzlabošanai:
    - Zemniekiem, kas uzlabo lauksaimniecības produkcijas vai ražošanas procesa kvalitāti;
    - Ražotāju grupām, kas informē patērētājus vai veicina augstāk minētus kvalitātes programmu īstenošanu;
  - ❑ Pielīdzinājums standartiem:
    - Par standartu ievērošanu saistībā ar vides attīstību, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labklājību, darba drošību;
    - Par izmaksu segšanu zemniekiem, kas izmanto saimniecības konsultāciju pakalpojumus.
-
- “Vecie pasākumi”*

Iespējamais atbalsta līmenis lauksaimniecības ražotājiem, ievērojot sarunu rezultātus un KLP reformu

ES TM samazinājums (degression) un lauku attīstības pasākumu papildfinansējums (modulation)

Piena iepirkuma cenas aprēķins (pamatprodukts - 100 kg sviesta)

	Latvijas pašreizējā situācija		LV ES 2004.gadā		ES 2004. gadā	
	Sviests	Vājpiena pulveris	Sviests	Vājpiena pulveris	Sviests	Vājpiena pulveris
ES intervences cena, LVL par 100 kg			194	121	194	121
Iepirkšanas (tendera) cena, LVL par 100 kg	109	85	174		174	
Min tauku saturs produktā, %	82		82		82	
Min olbaltumvielu saturs produktā, %		35.6		35.6		35.6
Nepieciešamais piena daudzums kg ar tauku saturu 4.07 % un olbaltumvielu saturu 3.17 %, lai sarāžotu 100 kg produkta, kg	2015		2015		2015	
Produkta daudzums (kg)	100	179	100	179	100	179
Produkta vērtība, LVL par produkta daudzumu	109.26	152	174	218	174	218
Produkta vērtība kopā, LVL	262		392		392	
Pārstrādes izmaksas %	14	22	14	22	9	12
Pārstrādes peļņa %	5	5	5	5	5	5
Pārstrādes segums (pārstrādes izmaksas un peļņa), %	19	27	19	27	14	17
Pārstrādes segums, LVL	21	41	33	59	24	37
Pārstrādes segums, kopā	62		92		61	
Izejvielas vērtība		200		300		330
Piena MIN iepirkuma cena bez PVN, LVL/kg	0.099		0.149		0.164	

ES politikas reformu rezultātā...

- Piecu gadu laikā cena samazināsies:
  - Sviestam – par 35% (ikgadēji par 7%);
  - Vājpiena pulverim – par 17.5% (ikgadēji par 3,5%);

Piena iepirkuma cenas aprēķins (pamatprodukts - 100 kg sviesta) ????

	Latvijas pašreizējā situācija		LV ES 2004.gadā		ES 2011. gadā	
	Sviests	Vājpiena pulveris	Sviests	Vājpiena pulveris	Sviests	Vājpiena pulveris
ES intervences cena, LVL par 100 kg			194	121	126	100
Iepirkšanas (tendera) cena, LVL par 100 kg	109	85	174		113	
Min tauku saturs produktā, %	82		82		82	
Min olbaltumvielu saturs produktā, %		35.6		35.6		35,6
Nepieciešamais piens daudzums kg ar tauku saturu 4.07 % un olbaltumvielu saturu 3.17 %, lai sarāžotu 100 kg produkta, kg	2015		2015		2015	
Produkta daudzums (kg)	100	179	100	179	100	179
Produkta vērtība, LVL par produkta daudzumu	109.26	152	174	218	113	179
Produkta vērtība kopā, LVL	262		392		292	
Pārstrādes izmaksas %	14	22	14	22	9	12
Pārstrādes peļņa %	5	5	5	5	5	5
Pārstrādes segums (pārstrādes izmaksas un peļņa), %	19	27	19	27	14	17
Pārstrādes segums, LVL	21	41	33	59	16	30
Pārstrādes segums, kopā	62		92		46	
Izejvielas vērtība		200		300		246
Piena MIN iepirkuma cena bez PVN, LVL/kg	0.099		0.149		0,122	

Kā notiks pāreja no produkcija atbalsta uz saimniecības atbalstu ES?

1. References perioda noteikšana visām saimniecībām:
kalendāri gadi – 2000.,2001. un 2002;
2. Gada vidējā atbalsta un zemes platības aprēķināšana uz
katru saimniecību, ievērojot zemes platību un dzīvnieku
skaitu par kuriem ir maksātas prēmijas;
3. Maksājumu normatīvu izveidošana
4. Degresijas likmes piemērošana sākot ar 2006. gadu

Vidēja atbalsta aprēķins balstoties uz sekojošiem prēmijām

- Laukaugi, t.sk. cietiem kviešiem, rapsim, liniem utt.: (izejot no EUR 66/t);
- Cietes kartupeļiem (izejot no EUR 55,27 par cietes tonnu);
- Liellopiem (izejot no speciālās, zīdītājgovju, kaušanas, ekstensifikācijas prēmijām)

